

The book cover features a lush, green background with a bokeh effect of light spots. In the foreground, there is a detailed illustration of a garden. A black wrought-iron fence with circular patterns runs across the middle. To the right, a stone pillar with a classical capital stands prominently. The garden is filled with a variety of flowers, including red poppies, white daisies, and orange-red flowers. The overall atmosphere is serene and natural.

IVA TAJOVSKÁ

HOŘÍCÍ NEBE

PROSTOR

Iva Tajovská
Hořící nebe

PROSTOR

IVA TAJOVSKÁ

HOŘÍEÍ NEBE

PROSTOR | PRAHA | 2019

© Iva Tajovská, 2019

© PROSTOR, 2019

Cover picture © Adobe Stock Photos, 2019

ISBN 978-80-7260-425-8

*V závěji hledáme pravdu zasněženou
Každý jen tu svou - Každý jen tu svou*

FRANTIŠEK UHER

Poznámka autorky

Následující příběh volně navazuje na osudy postav románu *Odpust', že jsem se vrátil*. Odehrává se o pětadvacet let později.

Stručné shrnutí předcházejícího děje:

Učitel **Vojta**, voják italských legií, se vrací domů jako hrdina. Tam ho ale čeká nešťastná manželka Anna, která se sama stará o venkovské hospodářství, vyrovnává se se smrtí mladšího syna a s tím, že starší syn je nevěstný. **Anna**, zoufalá z nejistoty, kterou jí přinášel strach o nevěstného Františka, začala kromě jiného vinit muže z možného podílu na synově smrti. **František** bojoval v rakouské uniformě, zatímco vlastenec a legionář Vojta dobrovolně přešel na druhou stranu fronty.

Rozkolu mezi manželi se nepodařilo zabránit ani rodnému příteli **Jaroslavovi**, knězi, který po válce podobně jako tisíce dalších navrátilců prožíval krizi víry. Dokonce ani sirotek **Tonda**, Vojtův žák a obdivovatel, kterého se jeho kantor ujal, nedokázal zacelit prohlubující se trhliny mezi Vojtou a Annou.

Vojta se vydal na krkolomnou cestu do Itálie, aby našel svého syna. Nalezl tam nejen Františka, ale také jeho neduživou dcerku **Sofii**. Její matka poskytla ke konci války Františkovi úkryt a umřela krátce po porodu. Příjezd Vojty a Františka i s malou vnučkou otevřel cestu ke znovusblížení manželů.

Obětavá **Marie**, nevlastní sestra Anny, působila za

války jako ošetřovatelka v lazaretu a později se sama starala o vyvdané děti.

Krušné válečné i poválečné časy se nedotkly hokynářky **Sůrové** a jejího muže. Oba dokázali z každé situace vytěžit maximum pro své obohacení. Společně shromáždovaný majetek se stal pojítkem natolik silným, že ani **Slávek**, Sůrovo nemanželské dítě zplozené se služkou, jejich soužití neohrozil.

Rok 1944

Přísliby moře

Soňa si přivstala, aby na trhu sehnala řezanou květinu. Zlobí ji, že dávno skončila sezona lilí a pivoňek, jejichž vůně se nemůže nabažít. Už i mečíky jsou odkvetlé. Upovídaná babka postávající kousek od restaurace Veselka nabízí každé ráno část z mála, jež nabídne její vyprahlá zahrada za chátrajícím domkem na kraji města. Potajmu mácí květiny ve vodě a doufá, že je prodá dřív, než se poupata horkem skloní k zemi. Do kytice přidává stvolý asparágu a nevěstina závoje se stovkami bílých kvítků. Nadělá to parádu, a pokud ji šikovně sváže, alespoň dopoledne se udrží poslední nerozvinutá poupata vzpřímeně a z trhu už nic neponese zpátky.

Není z čeho vybírat. Kopretiny Soňa kupovala minule, musí vzít zavděk kyticí růží. Přikupuje svazeček kopru. Aby Miloš zase neremcal, že nemyslí na kuchyň. Ale do koprové omáčky se pustí večer, až poleví vedra. Beztak musí spotřebovat vejce, která má z Morašic od táty, rychle se kazí.

Loudá se domů. Nechává se ovanout chladným, vlhkým vzduchem chodby. Stoupá po točitém schodišti s kovovým, zdobným zábradlím. Vstupuje do bytu. Za dveřmi pokoje vidí siluetu Miloše. Není jí do řeči, ale odpovědět na pozdrav stejně nakonec bude muset. Její muž ji vždycky předběhne, a pokud dělá, že neslyší, nebo jen něco zamumlá, zkrabatí se mu ten jeho pomačkaný obličej ještě víc a pak se na něj už vůbec nedá dívat.

„Dobré ráno, Soničko,“ Miloš opakuje pozdrav, aniž

by se v jeho hlase ozvala nedůtklivost za to, že mu neodpověděla. Přerovnává knížky, sešity a učebnice, které má ve štůscích navršené na stole.

Tak moc by chtěla taky jen tak vesele zahalekat „dobré ráno“, ale místo toho jí vyklouzne z úst: „Víš, že nesnáším, když mě takhle oslovuješ.“

Miloš dorovná sešity do úhledné hromádky a unaveně se zadívá na svou ženu. „Tak na jaké jméno budeš mít dneska náladu? Sofijko, Sofi, Soňo, Soni?“

Žena se ošívá. Neví, co odpovědět. A vlastně - ani se jí nechce.

„Na mě se nemrač, pokud tě popuzuje i taková hloupost, vyříd' si to s tátou, já ti italské jméno nedal.“

„Zato jsi mi dal náramně důstojné příjmení! Žvejkalová, to je náramně hezký!“ Soňa se nedokáže ovládnout. Narůstá v ní potřeba vypustit ze sebe alespoň drobnou jedovatost, aby se jí ulevilo. Protože její muž má zase pravdu, i když by to za žádnou cenu nepřiznala. O to větší vztek v ní vyvolává.

Ano, od dětství jí říkají Soňo. I po něm to chtěla. Snesla i nějakou tu zdobnělinu. Dřív, ale teď jí „Sonička“ trhá uši. Protože v tom oslovení slyší připomínku toho, že moc nevyrostla. A už to nikdy nedožene. Že se pokaždé bude dívat na lidi zespodu, uvidí jim do nosu a v ústech každou vykotlanou horní stoličku. A hledět někomu přímo do očí? O tom si může nechat jenom zdát. Nebo vzpomínat...

To dokázal jenom on. Když pak, později, před ní poklekl.

George. Bude to sedm let. Nezapomněla jediný detail těch dvou týdnů. Jejich opakování nebo alespoň stejně dlouhé pokračování by vyměnila za celý zbytek svého života. Její George...

Nebylo možné ho přehlédnout. Ani na plátně kina, do kterého tak ráda chodila, neviděla tak přitažlivého muže. Procházel se od ranních hodin přímořským lázeňským městečkem. Každý den mířil stejnou cestou k pobřeží. Jeho oči těkaly po okolí, jako by stále něco hledal. A pak je přimhouřil, na okamžik se zastavil a začal fotit. Všimla si, že opakovaně některá vybraná místa i věci, jen v jiném úhlu, v různém počasí a v jinou denní dobu. Sledovala ho několik dní.

Začala vstávat s východem slunce. Aby se upravila. Domyslela plán. Uskutečnila ho. V polovině srpna jako obvykle před polednem zahlédla jeho siluetu. Rychle, než si jí všiml, si sundala boty a procházela se ve šplouchajících vlnkách. Muselo to vypadat ledabyly. Náhodně. Protože i náhodě se někdy musí napomoct. Koutky úst jí cukaly napětím, když se k sobě blížili. Měla co dělat, aby se na něj nepodívala. Usmála se, až když byl jen pár kroků od ní a ona odtrhla oči od mořské hladiny. Snažila se, aby její překvapení působilo opravdově.

Zblízka byl ještě hezčí a zajímavější. Výrazně zelené oči mu lemovaly tmavé řasy. Jako domalované. Ačkoliv byl oholený, zárodky vousů v místech, kam patří, dělaly jeho opálenou tvář ještě tmavší. A jak voněl!

Zahleděl se na ni a její čas se zastavil. Poodstoupil, přimhouřil oči, naznačil, aby se nehýbala, a pak ji začal fotit. Chvilí stála jako socha symbolizující údiv. Potom, když vítr rozfoukával její vlasy, se odvážila si je odhodit z tváře. On stále fotil. V jednu chvíli si klekl kousek před ní, naznačil, kam se má dívat, a když skončil a zavěsil si fotoaparát kolem krku, usmál se, stiskl jí přátelsky paži a poděkoval.

To ráno se pak poprvé společně procházeli po pláži. Její nejkrásnější ráno v životě. Nevnímala bolest

za krkem, jak k němu, vysokému a urostlému, vzhlížela. Připadala si jako pobožná, klečící bába, která hledí k oltáři. Snažila se soustředit na bosé nohy, které jí hladil jemný písek. Ale hlavně na správná slova. Byl veselý, smál se sám sobě, když neobratně míchal angličtinu s italštinou. Sejmul z ní trému, když ani náznakem nedal najevo, že by si všiml její nedokonalé angličtiny. Ani netrpělivost, když občas hledala správné výrazy a slovní obraty.

Zajímal se o ni. Řekla, že je tady už pátý týden na prázdninách, ale nezmínila se, že sem přijela na ozdravný pobyt. A už vůbec by nepřiznala, že jí spála prodělaná v dětství způsobila spoustu zdravotních potíží, se kterými se dodnes potýká. Ani to, že ty, které musela nechat doma a kteří doufají, že se tady uzdraví a zesílí, nepotěší, že nepřibrala ani kilo a mořský vzduch a odpočinek nevyléčily ani její astma, ani vnitřní neklid.

On jí vyprávěl o tom, jak se loni vydal ze Států na cesty po světě. Protože hledá inspiraci. A Evropa se svou bohatou historií a nepřeborným množstvím přírodních krás a památek jí tolik nabízí. Tady pochopil, že zde může objevit něco nového, neotřelého. Ale už nechce jen hledat, nastal čas tvořit a pak to sdílet s těmi, kteří mají cit a oči dokořán. Protože jen tak se může vzepřít názoru, že všechno tu už bylo a umělci jen čerpají z předobrazů. Nebo paběrkují, napodobují jiné, případně kombinují to, co vytvořili ti před nimi. Už ví, jak na to. Miluje hudbu, vnímá ji celým tělem, přesto až tady konečně našel směr, kterým se bude ubírat. Fotografie, dobrá fotografie, dokáže odkrýt to, co žádný jiný druh umění. Zachytit skutečný, prožitý okamžik. Zvěčnit ho, a tak zabránit zpropadeným okovům času, aby mrzačily vzpomínání.

Rozuměla mu každé slovo, pro ni to nebyla jen poskládaná slovíčka z učebnice jednoho z cizích jazyků, které se učila. Se zatajeným dechem vnímala jeho příjemný hlas. Obsah jeho slov rezonoval s jejím nitrem. Tak dobře věděla, o čem hovoří, přece i ona chtěla dokázat něco, co člověka přesahuje.

Děda Vojta ji od dětství vedl ke hře na housle. „Máš hudbu v těle,“ ubezpečoval ji a neskrýval hrdost nad jejími pokroky, „musíš svůj talent využít a rozvíjet. Je to dar. Co já, průměrný hudebník, bych za něj dříve dal?!“

Zpočátku hrála, protože mu chtěla udělat radost, později proto, že hudba začala dělat radost jí. V deseti letech, když jí děda daroval větší housle, které dal vyrobit u známého mistra v Hradci Králové, slavnostně řekl: „Žák přerostl svého mistra, nabízím ti svoje obyčejná, kantorská záda, aby ses po nich vyšplhala mnohem výš.“

Začala si uvědomovat, že má možnost být sama na sebe alespoň v něčem pyšná. Věděla, že to, oč ji ochudily nemoci se všemi jejich důsledky, musí dohnat jinak. Potřebovala nakrmit a ukonejšit neodbytné nutkání v něčem vyniknout, upoutat na sebe pozornost tím, co umí, dokáže. Co druhé osloví. Co ocení.

Jenomže děda Vojtěch měl měřítko jejího talentu nastavené jinak než učitel na konzervatoři, kam začala docházet. Nudná teorie a pár netaktně vyslovených výtek jí vzalo chuť a elán, a když zaslechla, jak se její učitel baví s jiným a vykládá mu, jaká je škoda, že ten skrček nebude na pódiu působit dobře, housle odložila. Děda nechápal. A nechápe dodnes.

To krásné ráno pachů této vzpomínky snadno zahnal. Protože úžasný muž, se kterým jí osud nachystal setkání daleko od jejího domova, stále hovořil, vyprávěl o svém rodném městě na pobřeží Atlantského oceánu.

O místech, která navštívil, i o těch, kam se chystá.
O svých plánech a ambicích.

Znepokojilo ji pomyšlení, že nezaznělo nic o tom, že by v nich měla mít nějaké místo. Zároveň se zastyděla sama před sebou, že to očekává od člověka, kterého zná sotva pár hodin. Ale pak se utvrdila v tom, že toto setkání je natolik výjimečné a že takový nárok namísto je. Vzpomněla si, jak při jednom z rozhovorů dědy Vojty a jeho přítele, kněze Jaroslava, zaznělo něco o tom, že Bůh při stvoření předjímal to, co lidstvo v čase, který mu bude přidělován, bude prožívat. Jako celek i každý jednotlivec. Děda to zpochybňoval, jako téměř všechno, čím argumentoval kněz během jejich častých debat i filozofických úvah, při kterých měl v Soniných očích její děda svým racionálním a pragmatickým přístupem vždycky navrch.

Ale tam, na pobřeží, v blízkosti George, začala chápat význam slova předjímat. Předjímalala jejich společný osud. Protože z toho muže vyzařovalo něco natolik zvláštního, tajuplného, znepokojivého a plného příslibů, že jejich setkání zákonitě nemohlo být jen nahodilost. Byla si jistá, že to, co prožívá, a to, co je čeká, je a bude tak, jak má být. Jak je předurčeno.

Ale nedařilo se jí uspat zneklidňující předtuchu. Čas, který se od jejího příjezdu líně převaloval, se po setkání s Georgem rozeběhl jako splašený kůň. Pochopila, že teď musí naplno prožít a vstřebat každou společně strávenou vteřinu. Snad i proto sama hovořila málo, soustředěně příkyvovala a hltala každé jeho slovo. Na konci jeho vět už nečekala otazník, byla vděčná, že ji nevyzývá k tomu, aby se rozhovořila o sobě, protože věděla, že by se potupně zalykala nervozitou, studem a žádostivostí.

Pocit doposud nepoznaného byl intenzivní a pohlcující.

Nevěděla, jestli to, co prožívá, je štěstí, okouzlení, da-
nost, touha nebo všechno zároveň.

Další ráno, když se ve stejnou hodinu sešli, znovu ho-
vořil o místech, která procestoval. Dokázal mluvit tak
plasticky a barvitě, až měla pocit, že tam všude s ním
byla. Scházeli se každý den, nespočetněkrát procházeli
tam a zpátky krátký úsek pláže, a nebýt vln, jež smýva-
ly jejich stopy, zůstala by na pobřeží jejich vlastní cesta.
Kráčeli kousek od sebe a ve chvílích, kdy se jejich ro-
zevláté paže k sobě přiblížily, vnímala sálání jeho těla.
Styděla se za svoje zlatavé chloupky na předloktí, která
se k němu vzpínala, i za touhu, která ji ochromovala.

Týden před jejím odjezdem se jako obvykle sešli u mo-
la. Ale tentokrát nevyšlapávali prchavou cestičku v pís-
ku. Vzal ji za ruku a ona měla co dělat, aby potlačila
zajíknutí. Vedl ji za městečko. Šla jako ve snách. Ohléd-
la se směrem k pobřeží, kde vítr vzedmul vlny, a jí při
tom pohledu náhle přišlo symbolické, že končí čas po-
míjivosti. Směřovali k něčemu novému, uchopitelnému.
Kráčeli do kopce. Ostré, rozpálené kameny se jí prodí-
raly přes podrážky k chodidlům. Nechtěla přiznat bo-
lest. Její podvědomí skřehotalo cosi o tom, že dnešní
den, 24. srpen 1937, je jen a jen jejich den, a ona ne-
smí osudu, životu, počasí, ničemu a nikomu dovolit, aby
ho narušil. Pokazil. Kopec byl posetý kameny s přímě-
sí slídy, která v tisících hvězdiček blýskavě odpovídala
slunci na pozdrav.

Stoupání se stalo strmějším a horko sálo z jejich těl
pot. Soňa se potřebovala zastavit, vydýchat se, ale George
zlehka kráčel před ní, stále něco vyprávěl a ona nesta-
čila svěžím krokům jeho dlouhých nohou. Byla vděč-
ná za ostrý úlomek kamene, který se jí zavrtil do pa-
ty a spustil rudý potůček. Dal jí příležitost posadit se

a odpočinout si. Nejen to. Zavázal jí nohu kapesníkem a uchopil ji do náručí.

„Už je to jenom kousek,“ říkal tajemně a díval se kam si nahoru do míst, kde rostla skupinka akátů. Připadala si jako hrdinka romantického filmu, kapesník uvázaný na její noze vykreslil červené mapky a ona si položila hlavu na Georgeovo rameno. Nesl ji. Zlehka. Jako nic. Byla mu bliž, chvěla se, ale dokonalé kouzlo a jímavost té chvíle jí kazilo pomyšlení, že v jeho náručí musí působit jako dítě. Nedochůdče. Ne jako žena. Neodvážila se posunout fotoaparát, který měl zavěšený na krku a který ji tlačil. Ani se nezdýchchal, díval se před sebe, hovořil o překvapení, jež tu včera objevil a jež jí chce ukázat a podělit se s ní o místní zajímavost. Za skupinou akátů se náhle objevila kaplička.

„Stojí tu už víc než tři sta let. Miluju Evropu, už jen kvůli stavbám, které jsou nasáklé časem.“ S obdivem hleděl na chátrající kapli splenou z odrolených cihel a kamení. „Vidíš tyhle atributy - dole mě místní poučili, že je to kaple Nejsvětější Trojice.“

Posadil ji na kámen, a aniž by se na ni podíval, fascinovaně si prohlížel zanedbanou stavbu.

„Dřív tady vyvěral léčivý minerální pramen, ale údajně hned, jak začala světová válka, vyschl.“ Stále se nedíval na ni, ale na kapličku, obcházel ji, dotýkal se jí a fotil ji z různých úhlů. Jako by tam Soňa nebyla.

„Víš, co mě často napadá?“ nečekal na odpověď a s pohledem plným zaujetí stále hleděl na polorozpadlou stavbu. „Že bych chtěl mít možnost v povzdálí postávat a pozorovat, co se tu po ta staletí dělo. Jak ji ti lidé stavěli, jak vypadali, jak byli oblečení, o čem si povídali, jaké starosti a nemoci je trápily, jaké prosby tady vyslovili. Kolik a jak jich bylo vyslyšeno. Nebo spíš

kolik zařídila náhoda a o co, jestli vůbec, se přičinila Svátá Trojice,“ začal se smát vlastním úvahám.

Soňu mrzelo, že stále mluví k sobě, vlastně jen přemýšlí nahlas. Chtěla mu říct, že sem nahoru nejspíš moc lidí nechodilo, možná jen při nějakých poutích. Vždyť tu už nezůstal ani náznak cesty a kaplička choulící se v náletu dřevin působí opuštěně. Zpustle. Ale nevysloвила to, pokoušela se s ním sdílet jeho nadšení. George pobíhal kolem kapličky, prohlížel si detaily, sypající se drť, která kdysi držela všechny kameny, cihly a ozdobné prvky pohromadě, popraskanou zem před malým oltářem, pokroucený jehličnan rostoucí ze sutiny, šedý, nakloněný kříž na vršku zchátralé střechy.

Spokojeně si pohvizdoval. Z každé nedokonalosti byl nadšený, prohlížel si je ze všech úhlů, než je vyfotil. Konečně skončil a zavěsil si fotoaparát na krk. Vrátil se k ní.

„Taky vidíš tu prostou, ale přitom fascinující krásu všude kolem? Úžasné,“ rozmáchl se, ale než si mohl všimnout, že se usmála a přikývla, zahleděl se směrem k moři. Odmlčel se. Chtěla říct něco hezkého, využít chvíle, kdy nehovoří, skulinky pro sebe, ale najednou jí připadalo všechno z toho, co ji napadalo, příliš nedůležité a hloupé.

„Neumím si představit, že jednou nebude nic, když je na světě tolik krásy, možností, nabídek, šancí,“ promluvil konečně znovu a ona rozpačitě přikývla. Sehnul se k ní.

„Bolí?“ dotkl se její nohy a ten dotyk projel celým jejím tělem. Byla plná vděku za jeho zájem, ty předcházející minuty, kdy měla pocit, že pro něj neexistuje, byly nesnesitelné.

„Nic to není,“ pohladila ho. Zachytil její ruku a přitáhl k sobě. „Sophi, Sophie, nezavírej oči,“ nabádal ji

a sám hleděl za ni směrem k moři, jehož hladina se vyzdobila bílou pěnou na temně modrém, vláčně se hou-pajícím podkladu.

George... Její George. To on, jedině on, uměl tak hezky vyslovit její jméno. Pravé, italské jméno, které dostala od své matky, kterou si nemohla ani pamatovat, na konci nejstrašnější války v dějinách lidstva. Měkce mu vyplouvalo z úst. Vydechoval ho do její tváře.

Tenkrát v poledne 24. srpna, téměř na minutu přesně před sedmi lety, se rozvoněly plané růže. Tu vůni má stále v hlavě, nedere se z kytice z trhu, kterou nechala v chladu chodby, ale vyplouvá z jejích vzpomínek, krásných tak, že při nich nemůže ani dýchat. Tenkrát byla jejich pokožka slaná, sůl vnímala i na rtech, mísila se s jemnými, zatoulanými zrnky písku. Pamatuje si každé slůvko, pohyb, detail toho dne, připomíná si je, přehrává si je jako filmovou smyčku, a i tak se bojí, aby čas nebo nespolehlivá paměť něco z toho nevymazaly nebo nezkreslily.

„Sophi, Sophie,“ vydechoval její jméno. Jméno, pro které v Československu nebylo místo. Slušelo tomuto místu. Jeho ústům. Lahodilo jí samé.

Pocítila potřebu vyslovovat to jeho, ale stud vyvěrající z přemíry roztouženosti jí ho dovolil říct jen v češtině. „Jiří, Jiříku,“ zavzlykala v okamžiku krátké bolesti, kterou se loučila s odcházejícími zábranami. Zem drtily její paty i jeho špičky a zemina se nabalovala na vlhká těla. Dívala se na jeho ucho, kterým prosvítaly sluneční paprsky a obnažovaly tenoučké žilky. Vynořovalo se z blankytné oblohy nazdobené několika osamělými mraky. Přestala vnímat hrudky jílu i kamínky vrývající se do jejích zad. Zasychající stébla trávy přestala šimrat. Neúnavný zpěv cikád pohltit prostor. Neexistovalo nepohodlí. Jen údiv. A on.

A potom, když její jméno doznělo, se položil na záda kousek od ní. Už se nedotýkali. Mlčel. Konečně se odvážila opřít o lokty. Koutkem oka zahlédla jeho uvolněnou tvář. Pak její pohled přitáhla střecha kapličky, na které se bortil kříž padající ke straně. Napadlo ji, jestli je to náhoda, či přece jenom řízení kohosi nad nimi, které je zavedlo sem, na toto zapomenuté, tajuplné místo. Ačkoliv stejně jako otec i děda zpochybňovala Boží existenci, pro jistotu v duchu poděkovala Svaté Trojici, o které měla jen mlhavou představu. Vyjádřila němý vděk za zázrak, který tam prožila.

Začalo ji bolet za krkem. Její oči sklouzly na obnažené nohy. Posadila se, stáhla sukni a poprvé v životě pocítila závan posvátné bázně. Za to, že rozmlouvala, byť beze slov, s kýmisi nebo možná čímisi, o čem kněz, strýček Jaroslav, hovořival jako o Bohu. Zastyděla se, že to učinila v tomto živočišném stavu, kdy byla celá rozpálená, obnažená a zahlcená čímisi novým, patřícím nejspíš jen do pozemského světa. Ale pak si řekla, že láska zposvátňuje všechno. Sepnula si vlasy a odvážila se podívat Georgeovi do obličeje. Měl zavřené oči, pravidelně oddechoval a ona byla vděčná za minuty, kdy ho mohla nerušeně pozorovat, chránit ho svým stínem před poledním sluncem a odhánět dorážející hmyz.

Když se odpoledne vrátila do svého pronajatého pokojíku v domku se zahrádkou plnou ibišků nedaleko pobřeží, přestali ji znepokojoval komáři a další hmyz, kteří jí doposud ztrpčovali život a nutili ji na ně pořádat hon. Původně čisté, bílé stěny se staly důkazem jejich krátké existence. Zahleděla se na rozespalou můru v koutě nad postelí a to, co jí ještě před několika hodinami připadalo odporné, její šedohnědé, nudně nenápadné tělo, začalo při pozorném pohledu zblízka vykreslovat

zajímavou, plastickou kresbu a odkrývat vyladěné odstíny na sametových křídlech. Dokonce i přední nohy pokryté huňatými chloupky se najednou zdály být zajímavé. Opatrně vzala můru do ruky, vypustila ji oknem a sledovala, než se ztratila v listech citroníku.

V noci, oči otevřené do tmy, si promítala každý okamžik odcházejícího dne. Usmívala se. Hladila si tělo, které si pamatovalo každý jeho dotek. Napadlo ji, že ty přílivy blaženosti, tak krásné, pohlcující i tíživé zároveň, bude nejspíš to, o čem druzí hovořívají jako o štěstí. A najednou jí přišlo nespravedlivé, že ačkoliv je to tak přirozené, samozřejmé a snadné, jí to bylo dosud upřeno. Snoubila se v ní poblouzněnost, pýcha, ublíženost a touha, až se tato podivná kombinace přelila do zmatku, který svíral hrud', rozhoupal žaludek a definitivně zahnal spánek.

A protože toho bylo víc, než se do ní ten den vešlo, vstala a vyšla na pobřeží. Bolest, kterou bosým chodidlům způsobovaly škeble, písek a oblázky, vnímala jako příjemnou, nohy si nechala laskat mořem, které ji k sobě nalákalo celou. Měsíc i hvězdy se ztratily, vánek ustoupil větru a na doposud klidnou hladinu začaly dopadat miliony kapek. Pocítila vděk k dědovi Vojtovi i k tátovi Františkovi, kteří ji proti její vůli naučili plavat. Tolik se na ně tehdy zlobila. Popuzovaly ji jejich řeči o tom, že ji plavání posílí a upevní jí zdraví. Zpěchovala se ukazovat a máčet v nahnědlé Chrudimce svoje poloobnažené tělo, které neměla ráda. Ale když zjistila, že z jejich spolužáků to umí jen málokdo, dalo jí to pocit převahy. Bylo toho tak málo, v čem je, kromě znalostí a schopnosti snadno se učit, mohla převýšit. Teď lehce kopírovala pobřeží, její tělo i mysl byly svobodné a kapky, které dopadaly na hladinu, vytvářely plastickou mozaiku

zahalenou tmou a doprovázenou šepotem plným příslibů. Nemohla se nabažit volnosti a pocitu, že jí osud začal servírovat ničím neohraňované možnosti. Hluboké, daleké, lákavé, opojné, vzrušující i nebezpečné jako všechna moře, země i krajiny světa. Je toho tolik, co jí nabízí. Co může... Co jí tak dlouho sobecky odepíral. Co je její nárok.

Ještě vlhká ulehla do své postele a příjemná únava jí dopřála krátký spánek. Probudila se s úsměvem.

Stud, který jeho dotyky uspaly v to srpnové poledne, se nesměle ozýval následující den, kdy ji George fotil krátce po západu slunce. Ale úplně zmizel a přeměnil se v pýchu, když jí později ukazoval fotografie s jejím aktem. Na něm v šeru ležela na vlhkém molu a obrys jejích drobných řader se tyčil k vycházejícím hvězdám.

„Není vidět téměř nic, a přesto je v té fotografii všechno, co tam má být,“ nadšeně mísil angličtinu s italštinou. Rozuměla. Jako pokaždé. Georgeovi by přece rozuměla každé slovo, i kdyby ho vyslovil třeba v turečtině. Přesto se na sebe zlobila, že neumí ještě lépe jeho rodnou řeč, co když jí přece jenom unikl nějaký zajímavý detail z toho, o čem hovořil? A co když ji vyzve k tomu, aby vyprávěla o sobě, o své malé zemi ve vnitrozemí, co když jednou přijde řeč na její nemoci, které má moře zažehnat? Bude jí stačit slovní zásoba?

Zazlívala dědovi Vojtěchovi, že ji učil jen německy a italsky a dbal o to, aby od něj pochytila i něco z řečtiny. Nebyl dost prozíravý na to, aby ji přitáhl také k angličtině, tu se sama začala učit až loni. Nelíbila se jí tolik jako francouzština, kterou měli na gymnáziu, ale těšilo ji, že by se dokázala dorozumět mnoha jazyky, jejichž učení jí šlo snadno. Vnímala to jako výhodu, která povzbuzovala její touhu studovat. Kdekoliv v Evropě, kde

získá stipendium. Protože to, o co ji příroda ošídila na těle, jí vynahradila chytrou hlavou. Lehce zvládala učivo reálného gymnázia navzdory tomu, že ji nemoc častokrát donutila několik týdnů zůstat doma. Vizuální paměť spolehlivě uchovávala přečtené informace a s tím, co bylo potřeba odvodit nebo vypočítat, a přece jenom jí činilo potíže, jí ochotně pomáhal děda, mimořádně vzdělaný a zkušený kantor. Pyšný na „svoji“ premiantku, pro kterou její vyučující a jeho kolegové měli vždycky jen slova chvály.

Ale to ještě Georgeovi nestačila říct. Vlastně ani nechtěla. Neptal se, nejspíš z ohleduplnosti a taktu. Muži jeho formátu a nadhledu přece nevyzývají. Beztak v jeho přítomnosti raději poslouchala. Obdivovala jeho vědomosti, názory i nápady. Ale znepokojilo ji, když se zmínil o tom, že ho to začíná pomalu táhnout zpět do vlasti a možná i k dalším dobrodružstvím, tentokrát v armádě. Ale pak se rozvyprávěl o Indii a Nepálu a Soňa si uvědomila, že ať se vydá kamkoliv nebo zůstane zde, nic se nemění na tom, že se jejich společný čas tady blíží ke konci.

„Nikdy jsem neviděla tak hezké fotografie,“ vyklouzlo z ní, když jí je postupně podával z velkých, pevných desek opatřených modrými tkanicemi. Byla ráda, že česky. Zastyděla se za svoji neskromnost - vždyť na nich byla ona, dívka, která má k dokonalosti tak daleko. S tváří s ostrými rysy a pichlavýma očima. Příliš drobná. Zraněná krutými poznámkami o její nedodělanosti, jízlivostmi těch, kteří ji neměli rádi nebo jen hloupě žertovali či měli potřebu ubližovat. Šuškali si o ní a jejich krutá slova se jí zavrtala do hlavy, připravená kdykoliv se vynořit a zabolet. Ale tam, obklopená hlasy racků a šuměním moře, prohrátá sluncem a opojená nepřeborným množstvím vjemů a láskou, zmlkla. Tam. Tehdy.

Nemohla se na fotografii vynadívat. Prsty jí vhlly v místě dotyku, posouvala je až k samotnému kraji a měla co dělat, aby jí nevypadly z rukou. Bála se, že je poškodí, ale přesto otálela s jejich vrácením. Zvláště, rafinovaně rozložené stíny a podivný úhel z ní učinily někoho jiného. Krásného, zdravého a zajímavého. Připadalo jí úžasné a neuvěřitelné zároveň, že černá a bílá barva s odstíny šedi dokážou prostřednictvím fotografií vyjádřit tolik, že na to slova nestačí. George si ji pobaveně prohlížel a pak začal netrpělivě popotahovat tkanice na deskách.

„Stále více rozumím tomu, čemu se říká umění,“ řekla nadšeně anglicky a on spokojeně, s nadneseným úsměvem přikyvoval.

O dva dny později některé ze svých fotografií viděla na výstavě, na kterou ji George pozval. Od rána se pečlivě chystala do nedalekého přímořského města Terracina, do jakéhosi hotelu, v němž se výjimečná, jednodenní výstava měla konat. Pomyšlení na George ji okrádalo o spánek, přesto si, když se při odchodu, ustrojená v hedvábných šatech, načesaná, nalíčená a rozzářená, podívala do zrcadla, připadala hezká, jako by to ani nebyla ona.

V obavách, že se v městečku špatně zorientuje a hotel bude dlouho hledat, přišla o půl hodiny dřív. Schovala se v nedalekém parčíku a hlídala věžní hodiny. Netrpělivá noha bušila o zem, promýšlela každý pohyb, jak vstoupí dovnitř na minutu přesně na zahájení. Představovala si, jak ji George bude vyhlížet, doufala, že bude postávat před hotelem, aby ji mohl přivítat, uvést a představit.

Hotel pohlcoval trousící se návštěvníky. Nikdo nevycházel. Nevyhlížel ji. Vstoupila. Místnosti skýtalý příjemný chládek. Šla po zvuku hlasů do patra. Stál uprostřed nejširší chodby. Kolem něj se motala skupinka

lidí. Hlavně dívek. Některé poznávala na vystavených fotografiích. Jen jí nikdo nepoznal. A ani si jí nevšímal. Dokonce ani George. Chodila osaměle v chodbách určených pro výstavu. V roztřesené ruce svírala skleničku vína, kterou nikdo nedoléval. Znovu a znovu si prohlížela fotografie, které jí připadaly zavěšené příliš vysoko i přesto, že poodstoupila nejdál, kam jen to bylo možné. Náhle jí bylo smutno. Zmítala se mezi žárlivostí, nejistotou a zmatkem.

Čekala, až George přestane hovořit s těmi cizími lidmi a konečně si jí všimne, a ona mu bude moct říct, jak je hrdá, že jí osud dopřál setkání s takovým umělcem. Doučila se spoustu nových anglických slov, už by mu dokázala plynule, bez zaškobrtnutí říct, co všechno v jeho fotografiích vidí. Ne v těch, na kterých jsou ty nestydaté ženské, z nichž některé se nedaleko něj ochomýtají, ale na těch ostatních. Chtěla mu říct - znovu, ale jinak -, že v jeho díle, které zachycuje lidi ve městě, v přírodě, při práci i odpočinku, je život. Že se jí líbí ta fotografie chlapce s rozbitým kolenem, za nímž jde vyhublý psík, i ta vedle ní, na které je zachycena stará žena ve chvíli, kdy si na lavičce pod moruší vytahuje spadlou punčochu a netuší, že tam není sama. Potřebuje vyjádřit úžas a uznání nad tím, jak dokáže vystihnout a zvěčnit ten pravý okamžik, který vnímavému pozorovateli rozvypráví celý příběh. Že ona ty příběhy všedního, každodenního života slyší. Ráda by mu poděkovala za to, že v ní rozdmýchal potřebu taky něco dokázat. Tvořit. Dát něčemu přesah. Jako on.

Jenže neměla příležitost. Přicházeli k němu další a další. Poplácávali ho po rameni, máchavými pohyby skleniček vířili horký vzduch, poodstupovali od vystavených fotografií, mhouřili oči podobně, jako to dělával

on. Pokyvovali hlavami a každý měl potřebu se nějak vyjádřit. Jako by tam nebyla. Navzdory chladnému hotelu se začala potit. V hlavě se jí všechno rozvířilo a pak ovládl její tělo třes. Musela se opřít o nejbližší zeď a tím rozkývala akt jakési nestoudné ženské, která svoje tělo okázale vystavila prudkému slunci a Georgeovu fotoaparátu.

Ten den jí přestal patřit. Nesetkali se ani druhé ráno. Hodiny na něj čekala u mola, vítr jí dral hedvábné šaty z těla a sůl se zažírala do chodidel. Odpoledne to už nevydržela a vydala se do městečka Terracina. Budova hotelu byla zavřená. Jako by všichni hosté i s personálem narychlo odcestovali společně s Georgem i jeho fotografiemi. Nepodařilo se jí najít nikoho, kdo by jí řekl něco bližšího. Kupovala místní noviny a marně hledala zmínku o úspěšné výstavě mladého, talentovaného Američana. Vyptávala se a pátrala dál. Ale jak hledat někoho, jehož příjmení nezná? Při tom pomyslení ji zaplavoval stud, větší než ten, jež pociťovala před ním a jeho fotoaparátem, když poprvé odhalila svoje rozpálené tělo. Tělo, které jí předtím tolikrát přinášelo soužení a pocit nedostatečnosti. Tělo, které zase začínalo bolet.

Hledala a pátrala o to intenzivněji, oč rychleji se blížil den jejího odjezdu z ozdravného pobytu. Prvního bez otce i dědy. Prázdninového pobytu dívky, která se stala ženou.

„Co bude k obědu?“ Soňa je vymrštěna do přítomnosti. Tahle otázka jejího muže ji vždycky dokáže vytočit. Ještě že se zpozdila a nevpadla do jejího vzpomínání, když bylo ještě hezké.

„Děláš, jako bys někdy zůstal bez oběda,“ odsekne popuzeně.

„Já se neptal, zda bude oběd, ale co bude k němu,“ říká mírně s tou protivnou shovívavostí, která ji zlobí víc, než kdyby cíleně provokoval.

„Zbyl švestkový nákyt ze včerejška, je ve špajzce, neboj, nebudeš ošizený,“ nedaří se jí mluvit smířlivě.

„Dobré ráno, tatínku,“ vrzly dveře a do pokoje vstupuje dívenka, zatahá Miloše za rukáv, aby se k ní sehnul pro ranní pusu.

Zamíří k matce, které se při pohledu na ni lepší nálada.

„Dobré ráno, Jiřinko,“ Soňa zdraví děvčátko a cítí potřebu si jej k sobě přitáhnout a potěšit se s ním. „Ale, ale, kdopak se nám to ještě neučesal?“ kárá ji naoko, aby zamaskovala příval něhy, který ji v přítomnosti dcerky vždycky zaplaví.

Jiřinka běží pro hřeben a Soňa splétá vlásky do cůpků. „Uděláme si výlet do Svítkova,“ říká do hebkého ucha.

„Ke kapli? Zase?“ Kdyby měl Miloš alespoň příjemný hlas, když už se na tu jeho scvrklou, nehezkou tvář nedá dívat.

„Jak to zase? Nestarej se,“ odsekává Soňa nedůtklivě. To tak, aby mu něco vysvětlovala. Co má co poslouchat? A vůbec, co je mu po tom? Stejně by ničemu nerozuměl. Ani rozumět nesmí.

„Máš rozum? V tomhle vedru? A ke všemu ještě s malou. Dostanete úžeh.“

„V poledne jsme zpátky. A o oběd se nestrachuj, ten ti pak nachystáme,“ Soňa spiklenecky mrká na Jiřinku. Dívenka radostně pospíchá do předsíně. Těší se, jak si sama udělá mašličky na tkaničkách, už to dávno zvládne úplně sama.

Soňa vkládá do košíku svíčku, zápalky a kytici růží uvadající na chodbě.

Dneska mají výročí. Zdalipak si i on vzpomene? Jestlipak se i jemu při té vzpomínce všechno uvnitř sevře jako jí?

Zase se mu to stalo! Přitom je toho tak málo, co by nedokázal zamaskovat. Zamluvit. Přetvořit ohrožující nebo nepřijemnou situaci v pro něj žádoucí stav. Nebo alespoň šikovně odvést pozornost od čehokoliv, co by mohlo narušit kvalitu či atraktivitu jeho vlastního obrazu. Inteligence a výmluvnost se staly jeho spolehlivými pomocníky. Umožňují mu proplouvat životem navzdory tomu, že si i jeho osud občas sáhne do špatného šuplíku. Nesčíslněkrát mu přišlo spíše jako škodolibost než štědrost, když lákavé možnosti a nabídky nekorespondují s jeho vnitřním nastavením. Ale i s tím si dokáže poradit. Jen to chtělo trpělivost. Odvahu k přijetí odlišnosti. Nekonformnost. Dočkal se.

Jenže zákon schválnosti zafungoval. George má zlost. Proklíná rozhodnutí štábu v Bari, který útok naplánoval právě na dnešní den. Den, kdy mohli být spolu. Při posledním, rozhodujícím setkání minulý týden to bylo vysloveno. Pojmenováno. Učiněno. Ale dnešní den měl být taky důležitý. Možná ještě víc. Naděje, která se tetelila nedočkavostí, měla za několik hodin dostat zlaté okovy. Všechno je jinak.

Teď si jeho tělo dělá, co chce. Nedokáže ho usměrnit, uklidnit, ačkoliv má všechno pod kontrolou rozumu. Jen ne fyzické projevy svého bytí. Nevyhrává nad potupně staženým žaludkem, rozjančenými, kňourajícími střevy. Sevřeným hrudníkem zpěčujícími se dopřát plicím pravidelně dýchat. A nad tepáním ve spáncích, tak silným, že musí být vidět. Zrádné tělo žaluje na jeho strach a rozrušení!

S rozhodnutím velitelství USA AF sídlícího v italském Bari o dalším náletu na Protektorat Böhmen und Mähren byli seznámeni pozdní odpoledne 23. srpna. Jejich velitel tlumočil spokojenost s výsledky práce foto-průzkumného letounu F-5 Lightning. Pochvala zazněla přímo z úst nejvyšších představitelů štábu. Georgeova posádka zajistila řadu kvalitních snímků. Umožnily důkladné vyhodnocení situace ve městě uprostřed Evropy, které zásobuje třetí říši syntetickým benzínem. Byl potvrzen předpoklad, že pardubická rafinerie Fanto Werke během nevydařeného půlnočního britského náletu v minulém měsíci nebyla téměř zasažena.

George Harrison poděkoval jménem celé posádky průzkumného letounu za ocenění. Neopomněl podotknout, že kvalitní práci všichni považují za samozřejmost. Jsou si vědomi odpovědnosti vůči své zemi, Spojencům i vůči všem chlapcům, kteří ve vzduchu nasazují své životy v boji proti nepříteli.

O kratičký čas oddálil vyslovení konečného rozhodnutí velitelství, které všichni očekávali. Nový úder bude proveden třemi svazy amerického letectva. Tentokrát za denního světla. Jeho cílem se stanou dvě města v protektorátu. Kolín a jeho rafinerie Vacuum Oil A. G. a dále Pardubice. Tam je naplánováno bombardování nejen rafinerie Fanto Werke, ale i letiště, na kterém byl v rámci průzkumných letů zaznamenán vzrůstající počet německých letounů.

Když se George dostal k letectvu, byl na sebe pyšný. Svou novou životní etapu považoval za projev přízně osudu. Sjednocení několika tužeb. Dávného snu létat snoubícího se s niternou potřebou volnosti, nadhledu a dobrodružství. Přání fotografovat - jeho puzením, radostí i talentem zároveň. A také nutkání podílet se na

porážce nepřítele, který uchvacuje a hanobí země i místa, jež procestoval nebo do nichž se chystal, aby je lépe poznal, a oblíbil si je stejně jako ta, která už navštívil.

Radost z plnění si těchto přání nepřichází. Zahání ji zamračená realita, která se ušklíbá nad jeho naivitou. Smrtka setsakramentsky dlouhou kosou širokými záběry pročešává vzduch. Nezvykl si. A nezvykne. Je vydán napospas. Dobrodružství by neměla být tak nebezpečná. Aby mohla přijít další.

Vědomě nenavazoval přátelství. Z příliš mnoha chlapců, se kterými tady na základně prožíval kousek vojenského života, zůstal jen otisk na negativěch a ve vzpomínkách. Raději ani nepočítá, kolik se jich nevrátilo.

„Pravá svoboda spočívá v oproštění se od lpění. Na čemkoliv i komkoliv,“ přesvědčoval se. Ještě stále tomu věří. Jen... Proč i tohle má svou výjimku? Tak lákavě znepokojivou. Opojnou. Bojí se pomyslet. Domýšlet.

O šesté hodině ranní 24. srpna 1944 v italském městě San Severo nastupuje George Harrison do letadla 3 F-5, aby se podílel na fotografické dokumentaci výsledku náletu na průmyslové město vzdálené více než tisíc kilometrů. To místo zná. Z výšky. I ze zvětšenin fotografií. Továrny, letiště, nádraží, cukrovar, lihovar, zámek, slévající se útlé řeky, chemička Explosia a další strategické jednotlivosti města scvrklého do černobílých snímků. Část vnitrozemí, ze které si Hitler udělal výrobnu pro válečné účely a současně zacelil zaoblení vykousnuté díry Německa na předmnichovské mapě.

Čekají ho fádní hodiny letu. Za předcházející měsíce se létání přesytil, netěšil by ho ani let nad bezpečným, atraktivním místem, které ještě nemá prozkoumané. Blíží se nad území nepřítele. Zhnusil se mu monotónní hukot motorů. Zprotivila závislost. Na schopnostech pilota.

Na počasí. Navigátorech. Na správnosti rozhodnutí velení. Na tom, že až se z prostoru vynoří nepřátelská stíhačka, budou střelci na jeho palubě dost pohotiví. Na štěstí, které je ochrání před střelami protivzdušné obrany. Zahání pomyslení na to, že dojde benzín, selže materiál. Technika. Člověk. Že škodolibý, zlý šuplík osudu na něj vyplázne jazyk.

Při prvních cvičných letech po nástupu do armády se opájel pohledem na zem míhající se pod ním. Z domů, polí, lesů a továren se staly geometrické tvary a lidé se smrskli do nepatrných teček, které se s nabíranou výškou ztrácely úplně. Zahlcoval ho pocit nadřazenosti, vyvolenosti člověka, který se stal účastníkem výtoku nejmodernější techniky ovládané občanem Spojených států, hrdé země, která zvrátí vzdychající běh dějin. Ale ten opojný pocit se vytratil ve chvíli, kdy při jedné z prvních průzkumných akcí zahlédl za okénkem křídlo německé stíhačky. Vyvázli. Stejně tak jako příště. A příště...

Tenkrát poprvé pocítil ten nesnesitelně silný tep ve spáncích. Od té doby se vrací. Před každou akcí. Během ní. I po ní.

Napadá ho, zda každý z chlapců, kteří postupně vzlétají z různých míst, aby směřovali na stejné místo, má osobní paní Štěstěnu. Protože kdyby byla jen jedna, nezvládla by starost o posádky stovek bombardérů, stíhacích a dalších letadel se speciálními úkoly, které se brzo budou formovat nad Foggiou, Spinazzolou, Peschici a dalšími místy. V každém sedí několik mužů. A v jednom z nich...! To pomyslení ještě více přiškrtí dech a sevře útroby.

Paul. Poručík Paul Whiteman. Jeden z nejlepších a nejzkušenějších pilotů bombardérů liberator. Paul...

Vzduch v kabině řídne. Oblohu nad Itálií zdobí několik načepýřených mraků. Na krátký okamžik v něm

evokuje povznášející, navýsost mírový pocit, který pro něj vždycky symbolizoval pohled na hladinu moře slévající se na obzoru s blankytnou oblohou.

Opouštějí Jaderské moře. Pevnina nabízí zajímavější pohled, ale po několika hodinách mu i krajina připadá stereotypní, stejně tak jako protivný zvuk motoru. Dotýká se fotoaparátu a kontroluje další technické vybavení. Ale myšlenky ho unášejí jinam.

Uplynulo čtrnáct dní od chvíle, kdy se sešli poprvé. Prošli se městem a pak se usadili v zahradní restauraci zastíněné kvetoucími oleandry usazenými v rozměrných květináčích. Seděli v pohodlném ratanovém nábytku. George si už ani není jistý, co všechno popíjeli a kolik toho bylo. Fascinovaně poslouchal Paulovo vyprávění. Zajímalo ho každé jeho slovo, toužil se o něm dozvědět co nejvíc. Dětil je od sebe jen necelý metr, viděl každý detail v jeho obličejí, každou pihu, znamínko, tenoučký náčrt vrásky, chloupek, který se netrefil do obočí a vyrostl na kořeni nosu. Do těla se mu vpíjel jeho melodický hlas a umocňoval jeho touhu, která prosakovala do každé kapilárky rozbouřeného krevního řečiště. Byl to intenzivní, omamný podvečer. Silný. Vysilující.

Neodvážil se ho dotknout. Aby něco nepokazil. Tolik by toho mohli. Kdyby dovolil.

Měl co dělat, aby na sobě nedal znát úlevu, když Paul zažertoval, že kdyby měl u žen jen zlomek úspěchů a štěstí, které má v bojových akcích, tak by byl nejobletovanější poručík amerického letectva. Ale ať dělá, co dělá, ženy na něj neslyší.

Tohle George potřeboval slyšet. Rajská hudba ještě více rozezvučela i tak krásný den. Upovídaný Paul se rozhovořil o významnáních, která se mu hromadí, protože se snad pro tuhle válku narodil. Podrobně se rozvyprávěl

o bojových akcích, ze kterých se vrací se zadostiučiněním, že se podílí na zkáze roztahovačného nepřitele. Zmínil se o dalším povýšení, které ho čeká, o tom, že má před sebou už jen poslední tři lety, hovořil o politické a válečné situaci i o vyhlídkách na brzké, nesporné vítězství Spojenců.

George se snažil zapamatovat si každé jeho slovo, ale bylo jich příliš, až se v nich začal ztrácet. Znervózněl, čas se překotně rozeběhl a on mu chtěl taky říct něco o sobě, přece i on toho má spoustu, čím může imponovat. Přišlo mu laciné chlubit se svými úspěchy, pozitivními recenzemi v předních denících na jeho předválečné výstavy. I tím, že než narukoval, zajímala se o něj filmová společnost, která měla zájem o spolupráci, a smlouva na vytvoření plakátů byla na spadnutí. Rád, tak jako Paul, by se alespoň zběžně zmínil o svých plánech. O tom, že až válka skončí a bude mít znovu jasnou hlavu i rychlé, pevné ruce, pak zase uvidí zázračné jednotlivosti bytí. Vrátil se ke svému civilnímu fotoaparátu, bude se mu věnovat naplno, aby opět zachycoval kouzla okamžiku. Netroufá si říct, že lépe než před narukováním, ale určitě jinak. Tohle by mu chtěl říct. Odhodlával se vyslovit to, čeho byl plný - kdyby Paul svolil, udělal by jeho fotografie. Uniforma nedokáže skrýt to, co z něj sálá. Síla. Energie. Krása. Přitažlivost, kterou nemohou vidět jen zaslepení, u nichž by mohla vyvolat pohrdání, či dokonce výsměch. Hlupáci, kteří nechápou kouzlo jínakosti, a už vůbec ne vyvolenosti.

Tohle se neodvážil vyslovit. Nemohl se na něj vynadívat. Mapy z podpaží směřovaly k rozepnutému knoflíku košile u krku. Odhaloval znaménko chvějící se těsně pod Paulovým vystouplým ohryzskem rozehrávajícím vzrušující stínový tanec jeho úst. Georgeovi se tajil dech,

představa Paulovy fotografie se mu zhmotňovala, jako by už byla dávno vyvolaná, znal její přesnou kompozici, viděl každý detail. Ruce ho svrběly, ale zábrany a obavy, aby něco nepokazil nebo neuspěchal, ho připoutaly na mučidla.

Kdyby Paul chtěl. Kdyby dovolil. Ale on stále jen hovořil. Ručička na hodinkách směřovala k šesté. O sedmé se musel hlásit na základně. Splašený čas ho nabádal k činu. Už nechtěl jen naznačovat. Ale ani skákat mu do řeči. Sledoval detail pokožky pod Paulovým nosem a tmavé tečky na tvářích, zdálo se mu, že vidí, jak mu vousy rostou, a pocítil potřebu se jich dotknout.

Konečně se odvážil učinit návrh. Ten první. Bezpečnější. Ve chvíli, kdy se Paul napil a na okamžik zmlkl. Snažil se, aby to znělo se sebevědomým nadhledem profesionála hraničícím s ironií, která tak často u jiných zabírala a činila ho žádoucnějším. Ale tentokrát, pro případ odmítnutí, to vyslovil položertem. Vyhrkl to příliš překotně. Dokonce mu u toho potupně přeskočil hlas. Zlobil se na sebe, že raději nemlčel, stačí drobná chybička, a vše by se mohlo pokazit. Paul se nabídce na focení zasmál, zřejmě to přijal jako vtip uvolněného podvečera nořícího se do osvobozujícího oparu alkoholu. Mávl rukou a hovořil o sobě dál. Možná si ani nevšiml, že se George přidal se smíchem k němu, aby situaci odlehčil a zamaskoval rozpaky.

George si uvědomil, že je snad poprvé v pasivní roli, to on vždycky mluvil o sobě a ty, kdo seděli proti němu, považoval za zajímavé jen jako posluchače, a ještě více jako objekty pro atraktivní fotografie. A čím byli atypičtější, nevzhlednější či v situacích plných paradoxů, o to víc ho v daný čas zajímali.

Paul dopil další sklenici a pak se na chvíli vzdálil.

George si oprášil neviditelná smítka na uniformě. Jazykem zvlhčil popraskané rty. Soustředění na okamžik polevilo.

Vrátil se k sobě. Teď už to ví najisto. Je to bolavé a úlevné zároveň. Dlouho se lopotně přesvědčoval, že prozatím nepotkal ten správný vztah. Pravou ženu. Čím víc je přitahoval, tím víc se jim vyhýbal. Zpočátku si to zdůvodňoval tím, že to byly příliš snadné a podbíživé možnosti, které nelákají. Časem se smířil s tím, že jediný kontakt, kterého je schopen, je intimní spojení se ženou, jež neodpovídá běžné představě o estetičnu. Snad byl v podivném výběru objektů fyzického kontaktu podvědomý sebetrýznitelský, či dokonce sebetrestající sklon. Vzдор. Zmatek. Ale jen tak se na chvíli stal mužem. Uspokojeným, ale nespokojeným. Stále hledajícím.

S nevhlednými souložil. Ty krásné a atraktivní jen fotografoval. Předloni se mu při vyvolávání fotografií v temné komoře v bakelitové misce pomaličku zjevoval obrys mladíka, kterého při toulkách po pobřeží náhodně vyfotil pod skálou. Fascinovaně na dokončenou fotografii hleděl, pak opatrně svinul a uložil negativ, aby se po chvíli vrátil do komory a tutéž fotografii zvětšenou znovu vyrobil. Bylo v ní všechno to co v těch, na nichž byly ženy, které fotil už před mnoha lety i teď v nejrůznějších situacích. Cudných i méně cudných. V obyčejných chvílích při práci, čekání, odpočinku, při kojení. Ustaraná babka v sepraném šátku, dívka se šňůrou perel na krku, polonahá, rozesmátá holka s kotětem v náruči. Chlapec s rozbitým kolenem, za kterým jde vyhublý psík, stařena, která si pod kvetoucí moruší vytahuje spadlou punčochu a netuší, že tam není sama. Malá, jakoby nedodělaná dívka cítící se před jeho fotoaparátem jako bohyně ve chvíli, kdy na vlhkém dřevěném molu